

معرفی کتاب

دستنامه فهرست‌نویسی توصیفی منابع غیرکتابی

منصوره کشاورز افشار^۱

کتاب «دستنامه فهرست‌نویسی توصیفی منابع غیرکتابی»، تألیف سهیلا فعال^۲، از انتشارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران در سال ۱۳۹۵، در ۲۱۱ صفحه و با قیمت ۱۵۰۰۰ تومان منتشر شده است. کتاب در ۱۲ فصل تهیه شده و دارای واژه‌نامه فارسی به انگلیسی و نمایه الفبایی است. این کتاب با هدف یک‌دستی فهرست‌نویسی منابع غیرکتابی در کتابخانه ملی، مراکز، سازمان‌ها، آرشیوها و کتابخانه‌هایی که اقدام به سازماندهی منابع غیرکتابی می‌کنند، منتشر شده است. این دستنامه با استفاده از ویرایش دوم قواعد فهرست‌نویسی انگلومریکن^۳ و با در نظر گرفتن

سیاست‌ها و تصمیم‌های اتخاذ شده در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، تهیه شده است.

در دو فصل ابتدایی کتاب، کلیاتی در مورد انواع منابع غیرکتابی، تعریف، لزوم فهرست‌نویسی این منابع و اقدامات انجام‌شده و روند سازماندهی این منابع در سازمان اسناد و کتابخانه

۱. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی. کارشناس بخش منابع غیرکتابی سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، m-keshavarz@nlai.ir

۲. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی و رئیس گروه سازماندهی منابع غیرکتابی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران.

3. Anglo American Cataloging Rules, Second Edition (AACR2)

ملی ایران اشاره شده است. در ادامه پس از معرفی استاندارد توصیف کتابشناختی و قواعد فهرست‌نویسی انگلوماریکن، راهنمایی برای استفاده از ویرایش دوم این قواعد ارائه شده است. بحث اصلی کتاب از فصل ۳ آغاز می‌شود، در این فصل قواعد کلی توصیف که برای تمامی منابع مشترک است، به تفکیک هر ناحیه و در قالب عبارتهای کلیدی بیان می‌شوند. در این فصل قواعد کلی مربوط به ناحیه‌های عنوان و شرح پدیدآور، ویراست، وضعیت نشر، تولید، توزیع و جز آن، فروست، مشخصات ظاهری و یادداشت بیان می‌شود. این قواعد تقریباً در توصیف تمامی منابع غیرکتابی کاربرد یکسان دارند. فصل ۴ تا ۱۲ نحوه فهرست‌نویسی توصیفی انواع منابع غیرکتابی را در گروه‌های خاص و در قالب مثال‌های فارسی ارائه می‌دهند. در این فصل‌ها، قواعد مربوط به منبع اصلی اطلاعات و ناحیه‌های داده‌های ویژه، مشخصات ظاهری و یادداشت که در گروه‌های مختلف منابع غیرکتابی به صورت خاص و ویژه کاربرد دارند، بیان می‌شوند. گروه‌های منابع به ترتیب فصل‌های مربوط به منابع غیرکتابی در ویرایش دوم قواعد فهرست‌نویسی انگلوماریکن ذکر شده‌اند. این گروه‌ها به ترتیب شامل منابع چاپی (استاندارد، اعلامیه، بروشور، بریده جراید، پایان‌نامه، تقویم، جزوه، طرح پژوهشی و گزارش)، منابع جغرافیایی (اطلس، کره جغرافیایی، نقشه جغرافیایی و نقشه معماری)، منابع شنیداری (گرامافون، لوح فشرده، نوار حلقه، نوار کارتریج و نوار کاست)، منابع ویدئویی و پروژکتوری (اسلاید، ترانسپرنسی، فیلم، فیلم‌استریپ، ویدئودیسک، ویدئوکارتریج و ویدئوکاست)، منابع گرافیکی (برچسب، بنر، پاکت، پوستر، تمبر، خوشنویسی، رسم فنی، طرح قالی، عکس، فلش‌کارت، کارت، کاریکاتور، کنتاکت، لوحه آموزشی، نقاشی، نگاتیو و نمودار)، منابع الکترونیکی، منابع سه‌بعدی (بازی، پازل، پرچم، تندیس، سکه، مدل، مهر و نشان)، ریزفرم‌ها (میکروفیش و میکروفیلم)، منابع چندرسانه‌ای است.

استفاده از مطالب این کتاب به کلیه کتابداران، آرشیوداران و اساتید و دانشجویان مربوط به این رشته‌ها پیشنهاد می‌شود.

